

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censuris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Svmmarivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

DECISIO XIII.

Ex conf. 1. in Nouis. deest in antiquis.

Castratus ob egritudinem de consilio medicorum, sine ulla dispensatione ad omnes ordines sacros ab Episcopo suo promoueri potest. c. si quis a Medicis c. Euanuchus, d. 55. & Nau. in Man. c. 17. nu. 199.

DECISIO XIV.

Ex conf. 8. in Nouis. deest in antiq.

Clericus Minorum ordinum, & surdus, & sciens quod propterea non initiaretur sacris a suo ordinario, cum falsis literis dimissorij a se confectis subdiaconatum, Diaconatum, & Presbyteratum ab alieno sumens prater peccatum in falsis literis fingendis commissum, tres suspensiones incurrit, tres ordines sacros sine literis dimissorij ordinarij sui suscipiens ex Extra. cum ex Sacrorum. Pij II. & ex Nauar. in Man. c. 25. nu. 7. & c. 27. num. 241. Beneficium autem prius adeptum ob huiusmodi delicta ipso iure non priuatur, cum beneficium legitime prius obtentum, per superuenientem irregularitatem regulariter ipso iure non perdat. Innoc. c. 15. qui de sent. exc. in 6.

TITVLVS XIV.

De Bigamis.

S V M M A R I V M.

- 1 Læcus nulliter cum corrupta contrahens non est bigamus.
- 2 Irregularis tam est qui bis quam qui plures nuptias contrahit, & quare?
- 3 Episcopus ordinando bigamiam ab eo ordine conferendo, & a Missa celebranda per annum suspensus est.

DECISIO I.

Ex confil. 1. deest in Nouis.

Læcus, aut clericus minorum ordinum contrahens Matrimonium cum corrupta inualide ob aliquod impedimentum, nullam irregularitatem aut bigamiam veram, eo quod non contrahit valde cum duobus successiue; aut interpretatur eo quod non contrahit cum duobus inualide vel cum vna valde, & cum alia inualide, nec cum corrupta valde ex Nau. in Man. c. 27. num. 195. aut Bigamiam similitudinariè contrahit, quia non contrahit cum vna valde, neque inualide post votum solemne religionis, vel ordinis sacri, quo quis spirituale Matrimonium cum Christo contrahere dicitur, c. 1. & c. quotquot 27. q. 1. & irregularitas in casibus tantum iure expressis contrahitur. c. 15. qui de sent. exc. in 6.

DECISIO II.

Ex conf. 2. deest in Nouis.

Irregularis tam est qui bis, quam qui plures nuptias contrahit, & bigamus, non trigamus dicendus est læcus, qui vicissim cum virgine, & ea mortua, cum vidua, vel cum corrupta contrahit: quia ea tantum de causa bigamus irregularis est, & inhabilis ad Sacramentum ordinis, quia in eo non est significatio coniunctionis Christi cum Ecclesia vnica sua sponsa; Ita S. Thom. 4. dist. 27. q. 3. art. 1. tam inhabilis autem est ad hanc coniunctionem Christi cum Ecclesia vnica sua sponsa significandam, qui cum duobus, quæ quæcumque tribus, aut pluribus contrahit, quia iam carnem suam diuisit, vnde in iure nulla trigamiam, sed bigamiam solum mentio est, vt patet in toto tit. de big.

DECISIO III.

Ex conf. 3. deest in Nouis.

Episcopus bigamum ordinando, & beneficium simplex ei conferendo a collatione ordinis illius quem bigamo contulit. Arg. c. eos, & c. vlt. de temp. ord. in 6. & c. Nullus penitentem, dist. 55. & etiam a Missa celebranda. Glos. in d. c. Nullus penitentem, ipso iure per annum suspensus est, & ab ordine deponi potest, & collatio beneficij facta nulla & inualida est, eo quod collatio bene

ficij alicui irregulari facta non valet; sic Innoc. in c. cum nostris, de concess. preb.

TITVLVS XV.

De clericis peregrinis.

S V M M A R I V M.

- 1 Capellani trivemium si exempti non sint, ab Episcopo visitari possunt, vt alij viatores.

DECISIO I.

Ex confilio 1. vnico, alias 4. de foro compet.

Episcopus Capellanos trivemium, quæ aduersis ventis in portibus suarum ciuitatum commorantur, si exempti non sunt, perinde ac alios viatores, & transennites, visitare potest, seruato vnici quæ sua privilegia, & ius, quod habent iure communi, vel particulari, domum suam reuocandi. c. si. de foro compet. & c. 1. de ptuileg.

TITVLVS XVI.

De officio Vicarij.

S V M M A R I V M.

- 1 Peccat, qui vel iurisdictionem usurpat, vel affirmat pro certo, quod nescit esse tale.
- 2 Vicarius Generalis a Capitulo Sede vacante constituendus, qualis esse debeat.
- 3 Vicarius Canonicus in Capitulo, & Choro locum Canonici tenet.

DECISIO I.

Ex conf. 1. alias 3. de crimine falsi.

Vicarius foraneus literis, & testimonijs suis affirmans aliquem esse idoneum beneficio simplici, aut Canonico ob solam relationem alterius, quem tamen ignorat, an idoneus sit, nec ne, non solum peccat ex S. Th. 2. 2. q. 60. ar. 6. vsurpando iurisdictionem alienam, scilicet, Vicarij Generalis, non appellando se Foraneum, sed Vicarium simplicitate; sed etiam affirmando pro certo, quod ignorat esse tale, cap. 1. de crim. falsi, & dando occasionem laedendi Reipublicam, & proximum. c. vlt. de iniurijs.

DECISIO II.

Ex conf. 2. alias vnico in Nouis, & etiam 2. de Maior. & obed.

Vicarius Generalis a Capitulo sede vacante constituendus; Doctor esse debet, vel Licentiatum in iure Canonicis; vel alias quantum fieri potest idoneus; vt colligitur ex Concil. Trifess. 24. c. 16. de ref. Et cum Vicarius Episcopi idoneus esse debeat ad id, in quo vices eius gerit. c. quoniam in plerisque, & c. inter cetera, de offic. ord. & constitui solet fere ad omnia, quæ gesturus est Episcopus, non satisfacit Episcopus muneri suo, nisi idoneum constituat, sed peccat: constitutio tamen talis Vicarij tenet ipso iure, modo sit clericus saltem in Minoribus constitutus, vnde & ab eo, & coram eo facta valida censentur.

DECISIO III.

Vicarius Generalis Episcopi, qui simul est Canonicus Ecclesie, in choro, & Capitulo locum Canonici tenere debet, ex Gemin. in c. cum a collatione, de appel. in 6. nisi contrarium consuetudine esset inductum.

TITVLVS XVII.

De officio, & potestate iudicis delegati.

S V M M A R I V M.

- 1 Conservatores, quoad quæ ordinarij iudices sunt, & quoad quæ iudices delegati.

Iuris-

2. *Iurisdictio in Matrimonialibus praescribi, & inferiori Episcopo conuenire potest.*
3. *Episcopus examen sibi commissum a Papa, cum clausula, In quo conscientiam tuam oneramus, alteri committere potest.*
4. *Episcopus impeditur adire Concilium, potest se per procuratorem excusare.*
5. *Pontifex causam alicui delegando, illam ad se auocasse non censetur.*
6. *Delegatio Episcopo facta non transit in eius vicarium, licet possit specialiter subdelegari.*
7. *Episcopus Vicario commissa expedire nequit.*
8. *Delegata iurisdictio de persona ad personam prorogari non potest, etiam iudice in id consentiente.*
9. *Subdelegatus potestatem sibi commissam alteri demandare nequit.*
10. *Delegatus in causa sibi delegata est maior quam legatus.*

DECISIO I.

Ex cons. 1. alias 3.

- C**onservatores, & Inquisitores haereticæ prauitatis, quamuis iudices delegati sint, ex c. 1. & c. vlt. de offic. deleg. in 6. & ex Franc. in cap. Ne aliqui, de haeretic. in 6. conservatores tamen etiam de causis ecclesiasticis in prima instantia cognoscere possunt, in qua non possunt cognoscere nisi iudices ordinarij, vnde quoad hoc iudices ordinarij reputandi sunt, & proinde in conservatoribus etiam tanquam iudicibus ordinarijs, Concilium Tridentinum sess. 24. c. 20. de ref. in princ. locum habere cõsetur, ne gratia principis conservatoria eis pereat.

DECISIO II.

- I**urisdictio & facultas cognoscendi de causis Matrimonialibus, & criminalibus, Abbatibus, & alis Prælatibus inferioribus Episcopo concessa, qui per praescriptionem, consuetudinem, & priuilegium, facultatem cognoscendi de huiusmodi causis Matrimonialibus sibi acquisierunt, per Concilium Tridentinum sess. 24. c. 20. de ref. §. Ad hæc non tollitur, cum constet legem generalem non derogare consuetudini, praescriptioni, & statutis particularibus, nisi de mente legislatoris potentis derogare illis constet, Nulla autem mentio derogationis in Concilio apparet, cum tamen iure communi certum sit, vt patet ex c. 1. de const. in 6. & c. 1. de constang. ex Pan. in c. Auditis, de rescript. & ex Cou. in epi. 2. p. c. 8. §. 12. quosdam prælatos Episcopo inferiores acquisiuisse sibi per consuetudinem praescriptionem, & sententiam, facultatem de causis Matrimonialibus, & criminalibus cognoscendi.

DECISIO III.

Ex cons. 2. alias 6.

- E**piscopus examen sibi a Papa commissum cum Clausula. *In quo conscientiam tuam oneramus.* Sed non exprimitur nomen proprium, alteri committere potest; Cum hæc verba, potius in vim monitionis, quam in vim formæ delegationis posita sint. Feli. in c. fin. §. is autem, de offic. deleg. & Rota in decis. 368. in nouis.

DECISIO IV.

Ex cons. 3. alias 8. de Maor. & obediens.

- E**piscopus legitime impeditus vocatus ad Concilium Prouinciale, aut aliud, per Procuratorem se excusare potest, qui etiã Procurator Episcopi habens speciale mandatum, consentiente Concilio ei interesse potest; cura ecclesia Sutrina de causa posses. & propr. Illum tamen admittere Concilium non tenetur, saltem si non sit vnus ex Episcopis suffraganeis interessentibus Concilio cum alijs Episcopis. Arg. c. si quis iusto. §. porro, de elect. in 6. Procurator autem talis, si Episcopus non sit, Abbatibus per sese praesentibus postponi debet: licet enim vices gerens alterius tanquam representans honorandus sit, c. Sane. 2. de offic. deleg. & c. si. dist. 93. non tamen tantum ac ille, cuius vices gerit, vt ait Decius in d. cap. sane. Vnde Dux, Abbasque praesens inferioris dignitatis, legato procuratori Ducem vel Abbatem absentem excellentioris gradus representati,

preponendus est, sicut olim Rex Christianissimus Ducem Sabaudiae praesentem, legato Venetiarum, Ducem Venetum absentem representantem, praeposuisse legitur.

DECISIO V.

Ex cons. 1. in Nouis deest in antiquis.

- P**apa causam alicui denegando, illam ad se auocasse non censetur: vnde si re integra expirat dicta commissio, primus Iudex, siue ordinarius, siue delegatus, sine noua delegatione procedere potest; c. vt debitus honor, de appell. Immo etiam causa delegationem Papa impetrans, re integra ei renunciare, & coram primo iudice causam agere potest, c. quod ob gratiam, de reg. iur. in 6.

DECISIO VI.

Ex consil. 4. in Nouis, est secunda pars cons. 32. de sent. excom. in antiq. sed melius hic collocatur.

- D**elegatio Episcopo etiam perpetua facta, vt sunt conservatoria, quamuis in eius vicarium generalem non transeat, vt sentit Decius in cap. quoniam Abb. de offic. iudi. deleg. eidem tamẽ subdelegari specialiter potest, cuius subdelegationis virtute, vicarius huiusmodi, Rectorem, aut alium ciuitatis officialem excommunicare potest.

DECISIO VII.

Ex consilio 5. in Nouis, deest in antiquis.

- D**elegatio facta officiali, seu vicario Episcopi, de beneficio conferendo, in ipsum Episcopum, vicario ab officio remoto, non transit, sicut nec e contra, Episcopo commissa vicarius eius expedire valet.

DECISIO VIII.

Ex cons. 8. in Nouis, deest in antiq.

- C**um iurisdictio delegata de persona ad personam prorogari nequeat, c. 1. de offic. deleg. penitens postquam vnum confessarium elegerit, cui acceptanti sacre Penitentiarie literas praesentauit, eo dimisso, alterum eligere non potest, etiam si primò electus consentiat. Siquidem iurisdictio delegata delegantis iurisdictio est, ideoque ad ipsum delegantem, cuius illa est, & non ad partes, vel ad iudicem electum, eam extendere pertinet.

DECISIO IX.

Ex consil. 9. in Nouis, deest in antiquis.

- D**elegatus Principis, etiam iurisditionem subdelegare possit, subdelegatus tamen illam alteri demandare nequit, vbi autem quis duplicem potestatem, scilicet, tam delegatam quam ordinariam habet, si ex vtraque procedat, sustinetur, & valet actus ex illa secundum quam melius id facere potuit.

DECISIO X.

Ex cons. 10. in Nouis, deest in antiquis.

- C**um Episcopus vt delegatus in causa sibi delegata maior sit, quam legatus, etiam maiorem cum Capitulo, quã legatus coniunctionem non habeat, tamen sicut legatus, ita etiam Episcopus tanquam Apostolicæ Sedis delegatus sine consensu Capituli beneficia vnire potest ex Concilio Tridentino sess. 21. c. 5. de refor.

TITVLVS XVIII.

De officio iudicis ordinarij.

S V M M A R I V M.

1. *Vicarius Episcopi, non Sacerdos, Matrimonij interesse non potest, sed sacerdoti ea delegare debet.*
2. *Episcopus ex officio contra concubinarjos inquirere potest.*
3. *Episcopus ad Vicarios Generales constituendos cogi potest, & quare.*
4. *Confratria, an Collegium laicum, aut ecclesiasticum dici possit.*
5. *Episcopus Capellanum perpetuam, temporalem facere potest & beneficia sui episcopatus, vnire, diuidere & extinguere.*